

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoCsp/64/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2719201149
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2719201149.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov JUDr. Ľubice Spálovej a Mgr. Lucie Mizerovej, v právnej veci žalobkyne: K. U., nar. X. Y. XXXX, trvale pobytom L., N. X, proti žalovanému: Všeobecná úverová banka, a.s., IČO: 31 320 155, so sídlom Bratislava, Mlynské Nivy 1, zastúpeného splnomocnencom: Tomáš Kušnir, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, o určení, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je bezúročná a bez poplatkov, o zaplatenie bezdôvodného obohatenia 817,96 eur a primeraného finančného zadost'učinenia 500,- eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Skalica z 1. júna 2020 č.k. 9Csp/170/2019-85 takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. **p o t v r d z u j e**.
- II. Vo výroku II. a IV. r u š í a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie a nové rozhodnutie.
- III. Vo výroku III. m e n í t a k, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadost'učinenie vo výške 200,- eur, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. určil, že zmluva o spotrebiteľskom úvere uzavretá medzi veriteľom Consumer Finance Holding, a.s. a žalobkyňou dňa 26. marca 2015 je bezúročná a bez poplatkov; výrokom II. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 817,96 eur a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku; výrokom III. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadost'učinenie vo výške 500,- eur a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku; výrokom IV. žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu voči žalovanému. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne ustanovením § 1 ods. 2, § 2, § 7 ods. 1, 2, § 11, ods. 2, 4 z.č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „ZoSÚ“) účinného v čase uzavretia zmluvy, § 37, § 39, § 52 ods. 1 a 4, § 53 ods., 1, 2, 5, § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 456 z.č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), § 3 ods. 3 a 5 z.č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Vecne dôvodil, že na základe vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu veci mal za preukázané, že žalobkyňa uzatvorila so žalovaným spotrebiteľskú zmluvu, ktorú vyhodnotil ako platnú, keďže nemal preukázané, že by svojim obsahom odporovala zákonu, prípadne sa ako celok priečila dobrým mravom. Zmluva obsahuje všetky obligatórne náležitosti, požadované v ustanovení § 9 ZoSÚ. Žalovaný bol v čase uzatvárania zmluvy povinný zistiť schopnosť spotrebiteľa splácať úver, uvedenú skutočnosť však súd prvej inštancie preukázanú nemal a preto určil, že zmluva je bezúročná a bez poplatkov. Dôvodil, že žalobkyňa tak má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia od žalovaného a to vo výške rovnajúcej sa rozdielu poskytnutej sumy úveru 4.545,58 eur a sumy úhrady zo strany žalobkyne 5.363,54 eur, t.j. vo výške 817,96 eur. Zároveň priznal žalobkyni nárok na zaplatenie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 500,- eur z dôvodu, že porušenie práva zo strany žalovaného bolo spôsobilé privodiť ujmu žalobkyni ako spotrebiteľke. Čo sa týka jeho výšky, súd prvej inštancie považoval za

primeranú sumu 500,- eur, nakoľko je spravodlivé, aby vychádzal z ujmy, ktorá bola žalobkyni spôsobená v súvislosti so žalovaným uplatňovaným nárokom, keď požalovaná suma primeraného finančného zadosťučinenia je v nižšej výške než suma bezdôvodného obohatenia. Vo vzťahu k námietke premlčania uplatnenej žalovaným dôvodil, že nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčaný nie je, keďže žalobkyňa sa dozvedela o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jej úkor bezdôvodne obohatil začiatkom roku 2018, pričom žaloba bola podaná na súde 6. augusta 2019, t.j. pred uplynutím subjektívnej dvojročnej premlčacej doby, upravenej v ustanovení § 107 ods. 1 OZ. O pravdivosti uvedeného tvrdenia nemal dôvod pochybovať, nakoľko žalobkyňa pri vypracovaní žaloby spolupracovala s Centrom správnej pomoci. Záverom uviedol, že nevyhovelo návrhu žalovaného na poskytnutie dodatočnej lehoty na vyjadrenie ku všetkým skutočnostiam uvedeným žalobkyňou a súdom v predbežnom právnom posúdení veci, nakoľko žalobkyňa neuviedla žiadne nové skutočnosti, ku ktorým by sa žalovaný nemal možnosť v priebehu konania vyjadriť. O náhrade trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 z.č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a v konaní úspešnej žalobkyni priznal plnú náhradu trov konania.

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Dôvodil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobkyňa nepreukázala absenciu žiadnych zákonom vyžadovaných náležitostí v zmluve, čo potvrdil aj súd prvej inštancie. Nesprávne však súd prvej inštancie dospel k záveru, že nebolo preukázané splnenie povinnosti žalovaného zistiť schopnosť spotrebiteľa splácať úver, v tejto súvislosti poukázal na § 7 ZoSÚ. Namietal, že veriteľ pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom a samozrejme ním aj preukázaných, tak z informácií získaných z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom a domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške, preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný a domáci rozpočet a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov. Žalovaný v rámci rokovaní o uzavretí zmluvy v súlade s vyššie uvedeným postupom pristúpil k preverovaniu, keď podstatou zmluvy bola konsolidácia štyroch už existujúcich úverov žalobkyne do jediného nového úveru a to bez akéhokoľvek navýšenia. Z daného vyplýva, že v čase uzatvorenia zmluvy pôvodný veriteľ nijako nezvýšil úverové zaťaženie žalobkyne v absolútnej hodnote a ani mesačné zaťaženie v podobe celkovej mesačnej splátky. Poskytnutím nového konsolidovaného úveru sa dokonca žalobcovi výrazne znížila výška mesačnej splátky na sumu 90,90 eur z pôvodnej celkovej výšky 177,07 eur. Po uzatvorení zmluvy sa teda žalobkyni znížila mesačná záťaž v podobe splácania úverov o polovicu, nová splátka predstavovala 51,35% z výšky pôvodnej celkovej splátky konsolidovaných úverov. Refinancovanie úveru predstavuje zvýhodnený spôsob splácania úveru, nevzniká žiadne nové zaťaženie a výška mesačných splátok sa nezvýši. Uviedol, že v danom prípade jediný negatívny scenár pre spotrebiteľa mohlo predstavovať práve neschválenie nového úveru, nakoľko by spotrebiteľka aj naďalej musela uhrádzať doterajšie úvery vo výške pôvodných splátok. Nesúhlasil s argumentáciou súdu prvej inštancie o vzniku bezdôvodného obohatenia, keď žalobkyňou uplatňovaný nárok je premlčaný v celom rozsahu, keďže posledná splátka bola realizovaná žalobkyňou na úhradu úveru 22. júna 2016 a žalobu podala až 6. augusta 2019, teda po uplynutí objektívnej premlčacej lehoty v zmysle § 107 ods. 2 OZ. K primeranému finančnému zadosťučineniu namietal, že súd nešpecifikuje aké konkrétne spotrebiteľské právo malo byť konaním žalovaného porušené, v čom mu bola spôsobená ujma takého rozsahu, že by bola suma vo výške 500,- eur primeraná porušeniu tohto práva a z akého dôvodu podľa jeho názoru zodpovedá za porušenie spotrebiteľských práv žalovaný. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 25Co/12/2018 z 21. augusta 2018. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu žalobkyne zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania v plnom rozsahu, resp. aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá len stručne uviedla, že s rozsudkom súdu prvej inštancie súhlasí.

4. K vyjadreniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný, ktorý opakovane poukázal na totožné dôvody aké uvádzal v odvolaní a dodal, že nesúhlasí s podanom žalobou, nakoľko má za to, že nie sú splnené

podmienky na priznanie požadovaného finančného zadosťučinenia, že žalobkyňou uplatňovaný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia je premlčaný v celom rozsahu a zmluva obsahuje všetky obligatórne náležitosti, žalovaný si splnil povinnosť veriteľa zistiť schopnosť spotrebiteľky splácať úver a preto opakovane navrhol rozhodnúť v zmysle odvolacieho návrhu.

5. Ďalšie podania v odvolacom konaní strany do spisu nedoručili.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné priznať úspech vo vzťahu k výroku I. a III., keďže napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je v týchto výrokoch vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre ich potvrdenie (§ 387 CSP), avšak vo vzťahu k výroku II. a tým i vo vzťahu k závislému výroku IV. je odvolanie žalovaného dôvodné a v tejto časti je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 ods. 1 písm. c) a § 391 ods. 1 CSP).

7. Predmetom konania pred súdom prvej inštancie boli žalobou uplatnené nároky žalobkyne ako spotrebiteľky voči žalovanému, právnenému nástupcovi dodávateľa a to: 1. na určenie, že zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatvorená medzi veriteľom Consumer Finance Holding a.s. a žalobkyňou z 26. marca 2015 je bezúročná a bez poplatkov; 2. na zapltenie sumy 500,- eur titulom primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej len ZoOS); 3. na vydanie bezdôvodného obohatenia 817,96 eur.

8. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, vymedzeným rozsahom a dôvodmi odvolania uplatnenými žalovaným, bolo posúdiť správnosť skutkových a právnych úsudkov súdu prvej inštancie vedúcich k záveru o určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy, ako i o určení nepremlčania nároku žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia a napokon o splnení zákonných predpokladov pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia žalobkyňi, ako i o primeranosti výšky žalobou uplatňovanej a súdom prvej inštancie priznanej sumy 500,- eur, a zároveň vysporiadanie sa so závislým výrokom o náhrade trov konania.

9. Odvolací súd prioritne uvádza, že súd prvej inštancie správne kvalifikoval právny vzťah založený zmluvou medzi právnym predchodcom žalovaného a žalobkyňou ako vzťah založený spotrebiteľskou zmluvou, keďže táto spĺňala definičné znaky takejto zmluvy, ako aj definičné znaky subjektov spotrebiteľskej zmluvy.

10. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie vo výroku I. na právnom názore, podľa ktorého je potrebné považovať spotrebiteľský úver na základe Zmluvy o poskytnutí pôžičky z 26. marca 2015, ktorou právny predchodca žalovaného poskytol žalobkyňi úver vo výške 4.548,58 eur, za bezúročný a bez poplatkov, z dôvodu hrubého porušenia povinnosti právnej predchodkyne žalovaného pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľky splácať spotrebiteľský úver (§ 11 ods. 2 ZoSÚ).

11. Úprava spotrebiteľskej zmluvy tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromnoprávných vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva. Na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takémuto správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch (ods. 26 preambuly smernice

Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS).

12. Povinnosť veriteľa posúdiť pred uzavretím zmluvy bonitu dlžníka má chrániť spotrebiteľa pred rizikami nadmerného zadlženia a platobnej neschopnosti, čím prispieva k dosiahnutiu cieľa smernice, ktorým má zabezpečiť účinnú ochranu spotrebiteľov pred nezodpovedným uzatváraním zmlúv, prekračujúcich ich finančné možnosti a mohli by viesť k ich platobnej neschopnosti (porov. rozhodnutie Súdneho dvora EÚ z 27. marca 2014 vo veci C-565/12 (LCL Le Crédit Lyonnais SA proti Fesihovi Kalhanovi)). Členské štáty ustanovia pravidlá o sankciách za porušenie vnútroštátnych ustanovení prijatých na základe tejto smernice a prijmú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili ich vykonávanie. Ustanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce (článok 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS).

13. Podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

14. Podľa § 11 ods. 2 veta druhá a nasl. ZoSÚ v prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov.

15. Ustanovenie § 7 ods. 1 ZoSÚ zakotvuje povinnosť veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver na základe relevantných a aktuálnych informácií. Toto ustanovenie by malo zabezpečiť záujem veriteľov správne odhadnúť schopnosti spotrebiteľa splácať úver a správať sa tak obozretne, jednak z pohľadu návratnosti úveru a jednak z pohľadu dôsledkov nezodpovedného požičiavania si finančných prostriedkov na strane spotrebiteľov (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove z 18.6.2019 sp. zn. 10Co/6/2019).

16. Následok (t. j., že úver je bezúročný a bez poplatkov) v prípade hrubého porušenia si tejto povinnosti v zmysle § 11 ods. 2 (veta druhá a nasl.) zaviedla novela ZoSÚ, zákon č. 352/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 394/2011 Z. z. a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Podľa dôvodovej správy týmto sa dosiahne pôvodný zámer predkladateľa stanoviť určité dôsledky porušenia povinností ustanovených ZoSÚ. Jedná sa o súčasť dôslednej ochrany slabšej zmluvnej strany - spotrebiteľa a je transpozíciou všeobecnej požiadavky smernice 2008/48/ES na stanovenie účinných, primeraných a odrádzajúcich sankcií. Mechanizmus by mal motivovať veriteľa a zároveň prinášať spotrebiteľovi finančnú výhodu v prípade pochybenia veriteľa.

17. Z obsahu spisu nevyplýva, že by právny predchodca žalovaného pred vstupom do zmluvného vzťahu so žalobkyňou s odbornou starostlivosťou preveroval bonitu žalobkyne, ako správne konštatoval súd prvej inštancie. Z obsahu Zmluvy možno vyvodiť, že účelom pôžičky bola úhrada 4 záväzkov žalobkyne a to 1. ev.č. 20756662 Quatro z 21. augusta 2014 vo výške 116,55 eur, 2. ev.č. 7142922 Slovenská požičovňa z 2. októbra 2014 vo výške 3.994,77 eur, 3. ev.č. 20791793 Quatro z 10. októbra 2014 vo výške 254,79 eur a 4. ev.č. 20842058 Quatro z 5. decembra 2014 vo výške 179,37 eur. Táto skutočnosť však nezbavovala právneho predchodcu žalovaného ako veriteľa povinnosti posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľky splácať spotrebiteľský úver. Odvolacia námietka žalovaného, že konsolidáciou 4 pôžičiek došlo k zníženiu výšky splátok je irelevantná. Samotné zníženie výšky splátky nepreukazuje schopnosť spotrebiteľa splácať úver.

18. Odvolací súd konštatuje správnosť záveru súdu prvej inštancie, keď hrubé porušenie povinnosti veriteľa vyvodil z toho, že nemal preukázané, že by právna predchodkyňa žalovaného akokoľvek posudzovala schopnosť žalobkyne ako dlžníčky splácať úver. Odvolací súd sa tak stotožnil s vyhodnotením úveru ako bezúročného a bez poplatkov (§ 11 ods. 2 ZoSÚ). Bolo preto nadbytočné

posudzovať úver ako bezúročný a bez poplatkov aj z pohľadu § 11 ods. 1 ZoSÚ pre prípadnú absenciu obligatórnych náležitostí zmluvy o úvere. Námieta žalovaný o splnení všetkých obligatórnych náležitostí nemôže obstať, pretože aj v prípade, že by bola dôvodná, nebola by spôsobilá ovplyvniť záver odvolacieho súdu o hrubom porušení povinnosti veriteľa ešte pred uzavretím samotnej zmluvy, čo malo za následok, že úver je považovaný za bezúročný a bez poplatkov.

19. Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov podľa § 387 ods. 1 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy (výrok I.) ako vecne správne potvrdil.

20. Odvolaciu námietku žalovaného o nesprávnom posúdení premlčania nároku vo vzťahu k výroku II., ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni 817,96 eur titulom vydania bezdôvodného obohatenia považoval odvolací súd za dôvodnú. Súd prvej inštancie otázku premlčania posúdil len v zmysle § 107 ods. 1 OZ, teda len subjektívnu premlčaciu dobu. Ustanovenie § 107 ods. 2 CSP nechal bez povšimnutia a objektívnou premlčacou lehotou sa nezaoberal.

21. Podľa § 107 ods. 1 a 2 CSP právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (1). Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo (2).

22. Objektívna premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia je tri roky a v prípade zavinenia vo forme úmyselného bezdôvodného obohatenia desať rokov, pričom v oboch prípadoch sa začiatok plynutia určí odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo.

23. Úlohou odvolacieho súdu je prieskum rozhodnutia, odvolací súd nenahrádza činnosť súdu prvej inštancie. V posúdení objektívnej premlčacej lehoty absentujú akékoľvek závery súdu prvej inštancie. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. zrušil (§ 389 ods. 1 písm. c) CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP). Povinnosťou súdu prvej inštancie bude posúdiť obe premlčacie doby, teda nielen subjektívnu ale i objektívnu, s tým, že tieto dve premlčacie doby začínajú, bežia a končia nezávisle na sebe. Pre vzájomný vzťah subjektívnej a objektívnej premlčacej doby platí, že skončí, ak beh jednej z nich, právo sa premlčí, a to aj napriek tomu, že oprávnenému ešte beží druhá premlčacia doba. Ak márne uplynula aspoň jedna z uvedených lehôt a je vznesená námietka premlčania, nemožno právo priznať.

24. Vo vzťahu k tretiemu nároku žalobkyne, priznaného jej výrokom III. napadnutého rozsudku odvolací súd dodáva, že súd prvej inštancie správne posúdil existenciu nároku žalobkyne na priznanie finančného zadosťučinenia ale nepriznal ho v správnej výške.

25. V zmysle § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom, s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania, a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práva, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

26. Citované ustanovenie Zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Ustanovenie má plniť funkciu satisfakčnú, sankčnú aj preventívnu. Ako to vyplýva z textu citovaného ustanovenia, podmienkou pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je, aby spotrebiteľ na súde úspešne uplatnil porušenie spotrebiteľského práva alebo povinnosti. O úspešnom uplatnení práva na súde je možné hovoriť vtedy, ak žalobe spotrebiteľa súd vyhovel. Predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto

zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda pre vznik tohto práva nevyžaduje, aby spotrebiteľovi bola privedená ujma, postačuje úspešné súdne uplatnenie porušenia zákonného práva alebo povinnosti zo spotrebiteľského vzťahu.

27. Ako to ustálil NS SR v rozsudku sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019, citované ustanovenie má plniť jednak funkciu satisfakčnú a jednak sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávatelia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práv alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práv alebo povinností je treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práv alebo povinností, resp. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť, konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (NS SR sp. zn. 6Cdo/389/2015). Žiadnu inú podmienku t.j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody, bezdôvodné obohatenie, je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, zákon neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Je preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadosťučinenia.

28. Žalovaný v podanom odvolaní prioritne namietal, že neboli splnené zákonné predpoklady § 3 ods. 5 ZoOS pre vznik nároku žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie, keďže nebolo preukázané aké konkrétne spotrebiteľské právo malo byť konaním žalovaného porušené. S týmto názorom odvolateľa sa odvolací súd nestotožňuje.

29. V zmysle už vyššie citovaného § 7 ods. 1 ZoSÚ (bod 13.) je povinnosťou veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať úver. Nedodržaním tejto povinnosti nepochybne dochádza k porušeniu povinnosti veriteľa ako i porušeniu práv spotrebiteľa.

30. Napadnutým výrokom I. rozsudku súdu prvej inštancie bolo nespochybniteľne judikované, že žalovaný resp. jeho právny predchodca v predmetnom spotrebiteľskom vzťahu konal v rozpore s § 7 ods. 1 ZoSÚ, čím bol splnený základný predpoklad cit. § 3 ods. 5 ZoOS a to, že žalovaný ako dodávateľ sa dopustil porušenia svojej povinnosti ustanovenej ZoOS, to konkrétne v § 7 ods. 1.

31. Ako už bolo uvedené vyššie, s poukazom na znenie cit. ust. § 3 ods. 5 veta tretia ZoOS vo vzťahu k výške tohto peňažného zadosťučinenia zákon nestanovuje žiadne špeciálne podmienky okrem toho, že musí byť primerané. Primerané peňažné zadosťučinenie predstavuje akúsi náhradu morálnej ujmy ako satisfakcie za stav, kedy spotrebiteľ musel trpieť, keďže vrátením neoprávnene zaplatených finančných prostriedkov sa všetko nezhojilo. Primeranosť je nevyhnutné odôvodniť čo do základu a výšky a voľná úvaha súdu v tomto smere musí byť preskúmateľná. Na posúdenie výšky finančného zadosťučinenia bude mať vplyv rozsah a intenzita zásahu do práv spotrebiteľa, keď na jeho strane v súvislosti s konaním žalovaného vznikli nepriaznivé ekonomické dôsledky, vzniknuté bezdôvodné obohatenie malo negatívny dopad na ekonomickú situáciu a zabezpečovanie potrieb rodiny spotrebiteľa a nepochybne vyvolalo u spotrebiteľa stresovú situáciu, psychické vypätie, stav neistoty a obavy z budúcnosti. Odvolací súd je toho názoru, že pri posudzovaní primeranosti výšky finančného zadosťučinenia je potom nevyhnutné zohľadniť intenzitu zásahu do práv spotrebiteľa, výšku bezdôvodne požadovanej sumy žalovaným, dĺžku trvania závadného stavu a spôsobilosť tohto konania vyvolať negatívne následky v živote spotrebiteľa.

32. V danom prípade veriteľ porušil svoju povinnosť v zmysle § 7 ods. 1 ZoOS, v dôsledku čoho mala žalobkyňa povinnosť zaplatiť žalovanému iba sumu poskytnutého úveru 4.545,58 eur, a v rozpore s tým mu fakticky uhradila sumu vyššiu o 817,90 eur, čo predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovaného. V

danej veci bolo tiež potrebné zohľadniť, že predmetná zmluva o úvere bola uzavretá 26. marca 2015, žalovaná na jej základe platila splátky do odania žaloby, do 6. augusta 2018.

33. Vychádzajúc z vyššie uvedeného potom odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyňou uplatňovaná suma finančného zadosťučinenia 500,- eur je neprimeraná, nezodpovedá vyššie uvedeným kritériám. Porušenie povinnosti žalovaného v zmysle § 7 ods. 1 ZoOS malo za následok obmedzenie komfortu žalobkyne vo všetkých oblastiach života, najmä však vo finančnom obmedzení, ktoré žalobkyňi neoprávnenými platbami v prospech žalovaného vzniklo. Pri posudzovaní výšky finančného zadosťučinenia bolo potrebné zohľadniť tiež dĺžku trvania závadného stavu, keď žalobkyňa splátky z predmetného úveru uhrádzala nedôvodne 9 mesiacov (bezdôvodné obohatenie 817,90 eur : 90,92 eur mesačná splátka = 8,99 mesiaca), ako aj skutočnosť, že bezdôvodné obohatenie nedôvodne získané žalovaným od žalobkyne (817,90 eur) predstavuje 20% sumy samotného poskytnutého úveru (4.545,58 eur). Po zhodnotení všetkých popísaných okolností, dospel odvolací súd na rozdiel od prvoinštančného súdu k záveru, že primeraným finančným zadosťučinením pre žalobkyňu je suma 200,- eur (vo výške cca 20% bezdôvodného obohatenia žalovaného).

34. Vzhľadom na čiastočné zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd zrušil aj závislý výrok o trovách prvoinštančného konania. O trovách tohto odvolacieho konania odvolací súd taktiež nerozhodoval, keďže o nich rozhodne súdu prvej inštancie v novom rozhodnutí o celej veci.

35. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).